

"אברהם אבינו"

רחוב יצחק הלוי 80 חולון. נוסד בשנת תרצ"ו. על ידי יוסף אביגני זצ"ל ובניו

ה תשרי תשפ"ו. פרשת: וילך. מפטירין: שובה ישראל. התפילה במקום ראשון. גיליון 930.

הדלקת נרות: י"ג 18:14 ת"א 18:13 ח"פ 18:14 באר שבע 18:14 צאת השבת: י"ג 19:04 ת"א 19:02 ח"פ 19:03 באר שבע 19:04.

פרשת וילך

וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל: משה מודיע לעם ישראל שהוא בן מאה ועשרים שנה וזהו יומו האחרון. הוא לא יעבור את הירדן, ויהושע ינהיג את העם במקומו. הוא מחזק את העם שלא יפחדו מהעמים שישבו בארץ, ומבטיח שה' ילך לפניהם וילחם עבורם, ומעודד את יהושע במילים: חזק ואמץ.

אחת המצוות המרכזיות בפרשה היא מצוות הקהל, פעם בשבע שנים, בחג הסוכות שלאחר שנת השמיטה, יש להקהיל את כל העם בבית המקדש ולקרוא בפניהם את דברי התורה. משה כותב את התורה ומוסר אותה לכהנים ולזקנים, ומצווה להניח אותה ליד ארון הברית.

ה' קורא למשה וליהושע לאוהל מועד, שם הוא מודיע למשה את העתיד לקרות לאחר מותו: העם יחטא ובעקבות כך יבואו עליו צרות, וכתוצאה מכך הוא יסתיר את פניו מהם. לכן הוא מצווה את משה לכתוב שירה שתשמש כעדות. משה מכנס שוב את כל העם וקורא באוזניהם את השירה, שתוכנה יפורט בפרשה הבאה.

שובה ישראל עד ה' אלקיך

שבת זו שבין ראש השנה ליום הכיפורים נקראת שבת תשובה. המושג תשובה, הוא לא רק חרטה על דברים הלא טובים שעשיתי, אלא לשוב למקורות ולקיים את רצון ה'. אלא שהיצר לפעמים משטה בנו וגורם לנו לעבור עבירות ובכך להפריד כביכול את היהודי מהבורא, התשובה משיבה אותו למקום הטבעי שלו. כשהיהודי שב בתשובה הוא מגלה שבעצם הוא תמיד היה מחובר ורצה בקשר עם הקב"ה, ורק שיצרו הוא שתקפו ועכשיו חזר למקומו הטבעי. יהי רצון שבימי התשובה האלו נזכה לשוב למקום הנכון בשמחה ויתקבלו כל תפילותינו ברצון עד לגאולה אמיתית ושלילה שתבוא תיכף ומיד ממש.

תשובה של פשוטים

אל רבי אלימלך מליז'נסק הגיע פעם חסיד וביקש לראות איך הרבי עושה כפרות בערב יום הכיפורים, אמר לו הרבי אם אתה באמת רוצה ללמוד איך עושים כפרות סע לכפר הסמוך, לביתו של בעל האכסניה ושם תוכל לראות. החסיד עשה כדברי רבו ונסע לאותו כפר לביתו של האכסנאי. כשהגיע ראה חדר גדול עם כמה שולחנות ומיטות שעליהם מסובים השיכורים של הסביבה. בעל האכסניה שנראה אדם פשוט עומד במרכז החדר ומשרת את כל המסובים. שכב החסיד על אחת המיטות בפניה ועשה את עצמו ישן. באמצע הלילה כשאחרון השיכורים יצא, נעל האכסנאי את הדלת ואמר לאשתו: הגיע הזמן לעשות כפרות, תביאי את הפנקסים, החסיד נדרך והציץ לראות מה קורה, הוא רואה את האשה מביאה לבעלה שני פנקסים גדולים, הוא פותח את הפנקס הראשון ומתחיל לקרוא פירוש של כל מיני עבירות שנכשל בהן בשנה האחרונה, בתשרי לא קיבלתי כראוי את האורחים שהגיעו, בחשוון התפללתי בלי כוונה, בכסלו דיברתי לשון הרע וכך הוא עובר על כל העבירות הרשומות מכל

השנה כולה, הוא גומר לקרוא ופורץ בבכי, אחרי כמה דקות הוא לוקח את הפנקס השני ומתחיל לקרוא בו. בפנקס הזה היו רשומים כל הדאגות והצרות שהיו לו במשך השנה, בז' תשרי הבן שלי חלה, בכ"ח תשרי זה היה היום שלא הגיעו כמעט אנשים ולא היה לי כסף לקנות לחם, וכך הוא מונה את כל הצרות שהיו לו במשך השנה ושוב פורץ בבכי, אחרי כמה דקות הוא מפסיק את הבכי, מרים את עיניו למעלה ואומר: ריבונו של עולם כפי שראית אני לא מתכחש לכך שיש לי חוב גדול אליך עם כל העבירות שעשיתי במשך השנה, אבל תסכים איתי שחלק גדול שילמתי לך כבר, עם כל הייסורים שעברתי השנה. האמת היא שקשה לי לחשב האם הייסורים היו יותר או העבירות היו יותר, האם אני חייב לך או אתה חייב לי? בוא נעשה עסק ריבונו של עולם, אני סולח לך על הכל ואתה סולח לי, ונפתח את השנה החדשה עם דף חדש ונקי. זה חליפתי זה תמורתך זה כפרתי.

הלכות ומנהגים ליום הכיפורים

יום הכיפורים, הוא אחד החגים החשובים והמשמעותיים ביותר, לעם היהודי. יום של חשבון נפש של כל יהודי. גם יהודים שאינם מקיימים מצוות, נוטים לכבד אותו ואת קדושתו. משמעות השם יום כיפור, מלשון כפרה, לכפר על החטאים של השנה שעברה, ככתוב: כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם, לְטַהֵר אֶתְכֶם, מִכָּל חַטֹּאתֵיכֶם, לִפְנֵי ה', תִּטְהָרוּ.

יום הכיפורים מכפר על עבירות שבין אדם למקום. עבירות שבין אדם לחברו, אין יום הכיפורים מכפר, עד שירצה ויפייס את חברו. מנהג נכון שבו אנשים עושים חשבון נפש ותשובה, מבקשים סליחה איש מרעהו לקראת יום זה ומיישבים חשבונות ישנים בדרכי שלום.

מנהג יהודי קדום, המהווה מעין פדיון הנפש, הנהוג בערב יום הכיפורים. לקחת תרנגול (לזכר תרנגול, לנקבה תרנגולת) לסובב מעל לראש ונותנים את התרנגול לעניים. על ידי כך מתבצעת כפרת האדם. המכפר מחזיק את הכפרה ביד ומסובב אותה מעל הראש, שלוש פעמים ואומר: זה חליפתי, זה תמורתך, זה כפרתי, זה התרנגול ילך למיתה ואני אכנס לחיים טובים ארוכים ולשלום. בדומה לשעיר לעזאזל שבו היה נושאת על עצמה את עוון האדם. ישנם שמסובבים כסף ותורמים אותו לצדקה או לעניים. מי שמשתמש בכסף יאמר: אלו המעות יינתנו לצדקה ואני אכנס לחיים טובים ארוכים ולשלום.

סעודה המפסקת: מסמלת את השמחה על שהגיע זמן הכפרה וכל חטאנו יטוהרו. מטרת הסעודה, לחזק את גופנו, כדי שנוכל להתפלל ולצום. רצוי להרבות בשתיית מים, כבר מהבוקר עד לסעודה המפסקת. המטרה להרוות את הרקמות. רצוי להימנע משתיית משקאות המכילים קפאין, כמו קפה, או תה. אלו גורמים ליציאת נוזלים מהגוף ועלולים לגרום לחוסר נוזלים במהלך הצום. כדי להימנע מכאבי ראש, יש להקטין את צריכת המשקאות הללו בהדרגה, מספר ימים לפני יום הצום. מאכלים המכילים חלבונים, מאריכים את תחושת השובע כגון: עוף

מבושל, (רצוי לא שניצל) דגים אפויים בתנור, (לא מטוגנים) שקדים לא קלויים, ביצים קשות וכדומה.

לא מומלץ לשתות שתייה מוגזת, שתייה מוגזת מנפחת את הבטן. יש להימנע ממאכלים מתובלים ומטוגנים, הם גורמים לצימאון ומזרזים את תחושת הרעב, כמו מלח, שום, חמוצים, פלפל ותבלינים אחרים. רצוי שהסעודה המפסקת תכלול: תפוחי אדמה, אורז, פסטה, טחינה, מאכלים עם סויה טופו ועם סיבים. מאכלים המכילים פחמימות, מספקים אנרגיה לזמן ארוך. הפחמימות המתפרקות לאט בגוף ומונעות את נפילת הסוכר בדם.

רצוי להימנע מאכילת ממתקים, מזונות מתוקים המכילים סוכרים, מתפרקים מהר ויוצרים תחושת שובע, לזמן קצר. רמת הסוכר יורד מהר יותר ונוצרת תחושת חולשה, עייפות ואף כאבי ראש. יש להקדיש זמן מספיק לארוחה המפסקת, שיאפשר אכילה בנחת. רצוי להימנע מפעילות גופנית במהלך הצום, ולשהות במקום קריר ומוצל.

מצוה להדליק נרות לכבוד יום הכיפורים. לפני ההדלקה תשים לב שלא יהיו על רגליה נעלי עור, ותברך: אשר קדשנו במצותיו וציוונו להדליק נר של יום הכיפורים. אישה שהולכת לבית הכנסת לתפילת ערבית, כדאי שלא תברך ברכת שהחיינו בזמן הדלקת הנרות, אלא תשמע מהחזן בבית הכנסת ותכוון לצאת ידי חובה כמו הגברים. אך אם אינה הולכת לבית הכנסת, יכולה לברך לאחר שתדליק את הנרות, כי מרגע שמברכת שהחיינו, חלים עליה כל הדינים והאיסורים של יום הכיפורים.

נוהגים ביום כיפור ללבוש בגדים לבנים, על פי הפסוק: אם יהיו חטאיכם כשנים, כשלג ילבינו, אם יאדימו כתולע כעמר יהיו. לבוש לבן מסמל את הטהרה ובזמן התפילות, אנו רוצים להתפלל בטהרה. מקור המנהג מהקבלה, הרצון להשוות אותנו למלאכים, אשר סמלן לבן.

האב נוהג לברך את ילדיו לפני לכתו לבית הכנסת, את בניו הוא מברך: ישימך אלוקים כאפרים וכמנשה ואת בנותיו הוא מברך: ישימך אלוקים כשרה רבקה, רחל ולאה. מקור ברכת הבנים הוא בתורה. יעקב בירך את נכדיו, אפרים ומנשה ובני יוסף ולאה.

ביום הכיפורים, חל איסור על חמשה עינוגי הגוף, אכילה ושתייה, רחיצה, סיכה, יחסי אישות ונעילת הסנדל. המצווה היסודית, היא עינוגי הגוף, ככתוב: וְהִיָּתָה לָכֶם, לְחֻקַּת עוֹלָם, בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי בַּעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ תַּעֲנּוּ אֶת נַפְשֵׁיכֶם. מטרת הצום: כי ביום הזה יכפר עליכם, לטהר אתכם, מפל, חטאתיכם, לפני ה', תטהרו. בשונה מצומות אחרים כדוגמת תשעה באב, אשר בהם הצום הוא ביטוי לאבלות, ביום הכיפורים מטרת הצום היא, לעינוגי הגוף, כתנאי לכפרה וכדי לשחרר את האדם ממגבלות הגוף ובכך לעשות אותו דומה למלאכים, שאין להם צרכים גופניים, כדי שיוכל להתרכז בעבודה הרוחנית של היום. תַּעֲנּוּ אֶת נַפְשֵׁיכֶם, וְכָל מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ הָאָזְרָת, וְהָגֵר הָגֵר בְּתוֹכְכֶם. איסורי המלאכה ביום כיפור זהים לאיסורי המלאכה בשבת, ואין בהם את ההקלה הכתובה בימים טובים, כמו התרת מלאכת אוכל נפש. בדומה למצוות העינוגי, גם עבירה על איסור המלאכה גוררת עונש כרת. שנאמר ונכרתה הנפש ההיא מעדת ישראל.

ביום כיפור לא נועלים נעלי עור, אלא נעלי בד. הרי"ף הרא"ש והשולחן ערוך צמצמו איסור זה לנעלי עור בלבד

וכך ההלכה. רש"י ורבנו ירוחם הרחיבו איסור זה לכל נעל נוחה, גם כזו העשויה מחומרים סינתטיים וכך נוהגים המחמירים, בשל הרצון לעשות שינוי מכל ימי השנה ולהרגיש תחושה של עינוי.

בכל אחת מתפילות יום כיפור, מוסיפים ואומרים ויידוי, כולל תפילת מנחה של ערב יום כיפור. היידוי מסודר לפי אותיות האלף בית, אשמנו, בגדנו, גולנו וכו', כדי ליצור מכלול מקיף סביב רובם של העבירות. צריך להקפיד ולומר את הוידוי מעומד, גם בחזרה של תפילת העמידה. את תפילת ליל כיפור פותחים בפיוט: לך אלי שחיבר אברהם אבן עזרא. יש בפיוט זה וידוי ארוך ומפורט של החטאים שהיינו עשויים להיכשל בהם בשנה החולפת. ואחריו הפיוט שמע קולי שחיבר רב האי גאון. פיוט זה מציין ומדגיש זכות ראשונים, של גדולי האומה בעבר.

בשמע ישראל נהוג להגיד את הפסוק: ברוך, שם כבוד מלכותו לעולם ועד בקול רם לא בלחש כנהוג בדרך כלל. תפילת מוסף כוללת את סדר העבודה שבו מפרטים את סדר העבודה במקדש, שזה היום היחיד שבו היה נכנס הכהן הגדול לקודש הקודשים, לבקש כפרה על העם. בסוף תפילת נעילה, תוקעים בשופר, זכר לתקיעת השופר, ביום כיפור של שנת היובל, המודיע על שחרור העבדים, וכהודעה לציבור על סיום הצום.

במוצאי יום כיפור מברכים על נר ששבת (שהיה דלוק במהלך החג). אין ליצור אש כדי להדליק את נר ההבדלה. את שבירת הצום יש לבצע בהדרגה: להתחיל בשתייה ממותקת, עם פרוסת עוגה, או פרוסת לחם, עם ממרח דק. רק לאחר כחצי שעה ניתן לאכול ארוחה קטנה וקלה. שעה לאחר מכן אפשר לשוב בהדרגה לאכילה רגילה.

הידעת?

זהו המקום היחיד בתורה שבו נאמר וילך משה, כלומר, משה הלך אל העם ולא קרא להם אליו. מבאר הרש"י: עד עתה, דיבר משה לעם בשליחות ה', ולכן הקהיל אותם אליו, אך כשהדברים הם דברי פרידה הנוגעים למשה: בן מאה ועשרים שנה אנוכי היום, הולך משה בפשטות ובענווה אל העם כשווה בין שווים.

זמני השבת

07:00	תפילת שחרית של שבת קודש
16:30	שיעור לרפואת חכם עזרא עיני
17:30	תפילת מנחה של שבת קודש
18:50	תפילת ערבית של מוצאי שבת קודש
06:45	תפילת שחרית בימי חול (חודו)
17:00	סליחות
18:15	תפילת מנחה בימי חול
05:00	סליחות יום רביעי, ערב כיפור
13:30	תפילת מנחה ערב כיפור
18:30	תפילת ערבית ליל כיפור

נר ה' נשמת אדם

מוקדש לע"נ דודי, משה בביוף בן יצחק ז"ל ולע"נ יוסף כלימיאן בן מזל ומנשה ז"ל ולעילוי נשמת פרחה בת טובה ז"ל נפ' ה' תשרי תשע"ט ולעילוי נשמת ליאת הילה ניאזוב ז"ל

בת גאולה ואלברט שליט"א

ליקט וערך עבד ה' יצחק שלום כהן

דוא"ל: yitzchak.shalom.cohen.il@gmail.com